

Lesarabrøv

Skotlandssiglingin

Ja, so vístu okkara ráðandi menn enn einaferð sitt dagnaloyti. Nú lata teir skotlandssiglingina fara fyrri bakka. Tað hevur kravt nógv arbeiði, bæði so og so at byggja upp hesa rutu. Hesa rutu, ið hevur verið til ómetaligt gagn fyrri landið, og ikki minst fyrri okkum, ið javnan hava nýtt hesa rutu. Eg skal ikki dylja fyrri, at eg eisini siga hetta av egoistiskum orsökum: Fyri mær er Skotland ferðaland nr. 1. Høgligt og skjótt at koma til, framúr náttúruvakurt, og so tað, ið kanska hevur mest at tíða: Har búgva skotar. Hetta so framúr blíða og vinsæla fólk, ið

fær teg at kenna teg so væl, sum kanska onga aðra staðir.

Nú fer henda ruta mögulega í söguna. Nú skulu vit enn eina ferð leggja rygg til dagnaloyti teirra ráðandi. Nú skal ikki longur verða gjørligt hjá skúlaflokkum, pensionistafeløgum, bindi-klubbum, lesandi og øðrum við grunnnum pengapungni at fara eina góða, ódýra ferð. Sjalvandi, tit, ið bert skriva undir eina »rekvisitið«, tá tit fara út at ferðast, (vit byttingarnir í hesum landi gjalda) tit leggja sektina í, hvussu fjøldin hevur tað. Enn einaferð hugsa tit: Sektin á, hvat annar fær, eg

skal nýra mær.

Vit eru á veg inn í oljuvinnuna, verður sagt. Ja, lat okkum so for sörin skjótast møgulegt kvetta sambandið við okkara nærmastu oljugrannar. Lat okkum enn eina ferð vísa, at vit einki, avgjørt púrt einki, hava lært av teimum táplugu 80-unum. Ógvuliga ofta hoyrir tú millum fólk: Teir táplungarnir, ið leiddu okkum út av eggini í 80-unum mugu ikki sleppa at leida okkum inn í næstu öld. Her er enn eitt dømi um, at hesi fólk hava lært. Lat meg enda hetta illsinnisliglepsið við at siga: Tøkk skulu tit eiga, ið gjørdur so nógv fyrri okkum,

ið gjørdur brúk av Smyrlarutuni til Skotlands. Mong eru vit, ið takka tykkum á ferðamannadeildini hjá strandferðsluni, og tykkum blíðu og fyrrikomandi fólkum, ið mannaðu Smyril. Tykkara tol við spennum, kanska ikki altíð líka friðarlígunum, og við hvørt ógvuliga ringum av sjóverki, skúlanæmingum var framúr.

Men hvat nyttaði alt hetta? Allarhelst einki. Nú er tað brátt søga. Men kanska vit veljar eisini skriva søgu við næsta val?

Jørleif Kúrberg

Pilatus tváðaði sær í reinum vatni – Huldumaðurin í gruggutum

So bleiv sum undirritaði segði við ein av vinnuminum mínum. Bíða bara, tá eg tordi at siga mína hugsan alment, skuldi onkur huldumaður helst koma og blanda persónlig viðurskifti uppí, istaðin fyrri at taka sakliga til máls. Og soleiðis ger ein huldumaður í Dimmalætting 21. febr. í ár.

Tað, ikki at tora at lata sitt navn til kennar, tá ið áskoðanin skal færast fram, ber oftast prógv um veikleika. Og soleiðis er við byrjanini og undirskriftini hjá huldumanni, sum tykist at fylgja væl við. Men huldumaðurin fylgir ikki bara væl við: Nei, hann veit eisini betur enn mangur.

At tað er fjant og fjas, at ein brúkar sína størstu orku til at vitja bygdir og práta við fróðar fólk, tað fer alt eftir hugi og áhuga. At huldumaðurin heldur tað vera fjant og fjas, at vitjað hevur verið í teimum førøysku kirkjunum og hjá teimum ymsu samkomum, er kanska meira væl skiljandi. Søgningur júst, at huldufólk tóldu ikki so mikið sum at síggja eitt kirkjutorn. Men satt at siga trúði eg ikki, at huldufólk eru til. Tað er helst onkur, sum fegin vil vera tað? So sit tú bara í myrkursins holu.

Fyri at gera langa søgu stutta. So var Sandoyggjin ein tiltikin framburðsoyggj. Her vórðu fyrstu vegir gjørdir, fyrsta veruliga havn og jaa, ein kann halda fram, fyrri ikki at gloyma, at flog-

vøllurin skuldi gerast her, tí her eru tryggastu lendingarviðurskifti í Føroyum. Men við tíðini eru sandoyingar sigldir aftur. Frá at hava mestan útlutning í landinum per íbúgva, tá bæði flakavirkini vóru í gongd. Tá var landbúnaður ikki taldur við.

Ætlanin var at gera mjólkarkvirkir í oynni, men her bleiv einki. Ætlanin var at gera sláturkvirkir í oynni, men her kom einki. Ætlanin var at royndarstøð skuldi leggjast í oynni, tí her er í veruleikanum best egnaða økið, men her kom eingin. Hvussu aktiv er núverandi royndarstøð í dag?

Vit finga ein skúla til at virka úr førøyskari ull, virksemi hansara bleiv flutt. Tað kann halda stá at taka dømr fram um, at virksemi ikki sleppur av náttúrligum orsökum at festa røtur her í oynni.

At eitt flakavirkir bleiv bygt í Skopun í 60 árunum var eitt roysnisbragd. Hvi kundu so heimasandsfólk ikki byggja sær eitt eisini, tá minni bygdir enn Sandur kundu fáa eigið fiskavirkir?

Sandoyingar eins og nógvir aðrir settu stóran kapital í vága, hann er farin. Oyggjafólkikið vágaði eisini nógv í skimp í 60 árunum. Og hvør veit ikki tað. At tað ikki er alt gull, sum glitrar. Hann, ið einki vágar, hann einki vinnur. Farin tíð er farin.

Men sandoyarfólk høvdu hug at keypa virkini aftur, hóast Fiskavirking fór av-

stað við teimum. Slapp fólkikið her í oynni at gera tað? Hver samtykti, at virkini skuldu leggjast undir eitt meira ella minni útlendskt lok? Var tað fjøldin, sum búleikast her í oynni? Ella tann politiski myndugleikin?

Viðvíkjandi ellisheimunum, so er eingin ivi um tað, at eitt heim hevði verið betri enn trý. Men úrslitið kenna vit. Men úrslitið kenna vit. Góðtíkið av hægsta landsins myndugleika, sum hevur eftirlit við øllum kommunum landsins.

Hesi sami politiski myndugleiki krevur at góðkenna allar figgarættlanir hjá kommunum, og er tað onkur kommuna, sum møgulega ikki hevur sett pening av til ellisheimini, sum landið hevur sett pening í. Hvi hevur hetta landsins eftirlit tá ikki talað at? Samband hevur alla tíðina verið millum tað stjórnarlaga í Tinganesi og kommunurnar í Sandoy. Gjerd gerð er gjord og fær onga vend. Tí er neyðugt at hyggja fram eftir. At tosa um semju og í somu løtu brikla um hvør hevur gjørt hvat, rímar ikki væl hjá huldumanni, sum ikki er so fjarstaddur, sum hann letst.

Róður kunnu sandoyingar taka í hond, men valdið av landsins myndugleika verður verri at taka. Eitt lítið dømi eru samferðsluviðurskiftini her í Sandoyinni. Mikið hevur verið tosað um betran av samferðsluviðurskiftinum til Eysturoynda og Suður-

oynda. Millum Sandoynda og meginakið siglir elsta skipið hjá Strandfaraskipum Landsins. Hvi verður hetta skipið ikki tikið upp á tunguna, í meðan hini, sum hava betri skip enn vit, fáa fyrstu honds viðgerð av landsins myndugleika.

Og hvønn stav eiga sandoyingar í nýggja skúlaálitinum, har ætlanin er at flyta tiggunda flokk úr Sandoyinni nakrar dagar um vikuna, soleiðis at tvey lærarastørv verða niðurløgd her í oynni.

Í skúlaálitinum verður einki sagt um, hvat skal henda, um børnini ikki sleppa í oynna aftur teir dagar teir skulu møta upp í Havn. Og hvi skulu 10. floks børn í eystanbygdunum her í oynni noyðast á fótur kl. 5 á morgni fyrri at ná í skúla í Havn, tá havnarbørn kunnu sova til kl. 7-7.30? Er hesin myndugleiki greiðir yvir nær 10. flokkur í Sandoyinni kann verða aftur í oynni eftir ein langan skúladag?

Er tað nakað at siga til, at vit ivast í framferðarhátti politiska myndugleikans? Her er eingin, sum ætla sær at brúka nakra støðu til fyrimuns fyrri nakað sum helst? Her er tíverri nakrar stakroyndir, sum minna á forðan og politiska líkasælu fyrri Sandoynda og fólkunum, ið her búleikast.

Elis Poulsen

Heimildin finst

Viðmerkingar til tíðindini í Degi og Viku týsdagin 18. februar í ár um ALS-inngjöld frá løntakarum

Í Degi og Viku týskvøldið 18. i.h. vóru høvuðstíðindini, at eingin heimild er í skattalóg-gávuni at innkrevja tryggingargjöldini frá løntakarum.

Tíðindini kunnu skiljast so, at førøyska skattavaldið í árávis hevur fyrirsitið ólógliga.

Hetta er sjálvsagt ikki rætt og neyðugt er tí at greiða frá, hvussu innkrevjingin av gjöldum til ALS er farin fram í skjótt fimm ár uttan nakað mótmæli, og hvør leikluturin hjá skattavaldinum hevur verið.

Fyrst er tó neyðugt at sláa fast, at **heimildin er á ALS-lógini**, ið ásetir, at allir løntakarar skulu rinda 2,75% í tryggingargjaldi av útgjöldum A-inntøku, og at hetta skal gerast »fyrri hvørja lønarútgjaldning«.

Við hesari lógarfestu skyldu sum grundarlag, hava allir partar higartil góðtikið, at tryggingargjaldið hevur verið eftirhildið, tá arbeiðsgevararnir hava útgjöldið A-inntøkurnar yvir skattligu afturhaldsskipanina.

Vert er at leggja merkið til, at skyldin til at rinda tryggingargjaldið er ásett í ALS-lógini og ikki í Skattalógini. Hetta hongur sjálvsagt saman við, at ALS-gjaldið ikki

er ein skattur, men eitt tryggingargjald, ið gevur rætt til endurgjald fyrri inntøkmuss vegna arbeiðsloysi.

Um tey, sum varða av arbeiðsloysisskipanini, halda, at heimildin ikki er nóg greið at krevja gjaldið frá løntakarum sum higartil, so mugu tey útvega neyðugu heimildina í ALS-lógini og ikki í Skattalógini. Hetta er t.d. galdandi fyrri innkrevjingina til Arbeiðsmarknaðareftirløngarunin. Ein annar møguleiki er eisini, at ALS í staðin fyrri hjálpin frá toll- og skattaskipanini finnur eina aðra loysn fyrri innkrevjing av limagjaldi.

Rætt er, at ein heimild finst í Skattalógini at krevja inn ALS-gjöld frá arbeiðsgevarunum, men henda heimild verður í roynd og veru ikki brúkt, tí arbeiðsgevarar rinda síni gjöld sambært avtalu í hvørjum einstøkum føri (fulltrú at »trekkja« av peningastovnskonti) við ALS.

Rættast er tí helst, at strika hesa reglu úr skattalógini.

Vinarliga

**Toll- og Skattstova
Føroya
Petur A. Lamhauge,
stjóri**

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyrir standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr. P/f 996,
Sp/f Vestíðni, 100 Tórshavn

Viðtøkur broyttar:
05.12.1996

Nevnd:
Farin úr nevndini: Jógvan Heri Olsen, 350 Vestmanna (formaður), Líggjas Sofus Sámalsen Hansen, 380 Sørvágur og Eleina Mikkelsen, Mikkjalstrøð 18, 100 Tórshavn

Stjórn:
Innkomin sum stjóri: Jógvan Heri Olsen, 350 Vestmanna

Tekningarreglur:
Felagið verður bundið við undirskrift av einum stjóra

Skráseting Føroya
tann 6. februar 1997
Kristin Balle

TVINGSILSSØLA

**Hósdagin
20. mars 1997,
kl. 09.20**

verður á dómaraskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1, 100 Tórshavn, hildin tvingsilssøla yvir matr. nr. 610 a og 610 d - bygningur á leigaðum øki -, Vági (AS 238/96).

Talan er um ein kiosk og grillvogn 24 kvm, gjørdur av eternitglasal.

Tvingsilssolan er umbiðin av Jógvan P. Lassen, adv. (j. nr. 125/91), sum kann geva nærri upplýsingar um ognina.

Søluuppgerð kann umbiðast hjá nevnda advokati ella hyggjast ígjøgnum á dómaraskrivstovuni.

Føroya Futarættur,
tann 20. februar 1997

Um lesarabrøv o.l.

Lesarabrøv og líknandi tilfar, ið verður sent okkum, skal hava avsendara, t.v.s. navn, adressu og telefonnr. Blaðstjórin skal vita, hvør skrivað hevur eisini um brøv ynskjað dulnevnd í blaðið.

Vit kunnu annars ikki geva tykkum, ið skriva, vissu fyrri, at lesarabrøv viðmerkingar o.l. koma í blaðið sama dag, sum tað er móttikið. Tað veldst um tøka setiorku og pláss.

Blástjórin